

1. Obiekt

CHAŁUPA

2. Czas powstania

1-sza poł. XIX w.

3. Miejscowość

RÓŻAŃSKO

4. Adres

74-311 Różańsko nr 78

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo gorzowskie

gmina Dębno Lubuskie pow. MYŚLIBÓRSKI

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Rosenthal

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975

województwo szczecińskie

powiat Myślibórz

8. Właściciel i jego adres

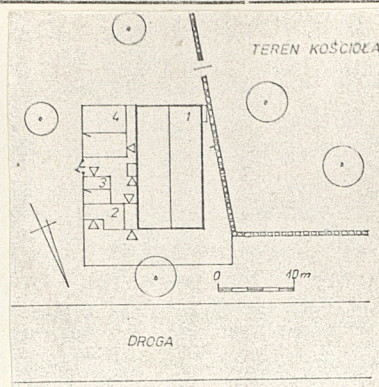
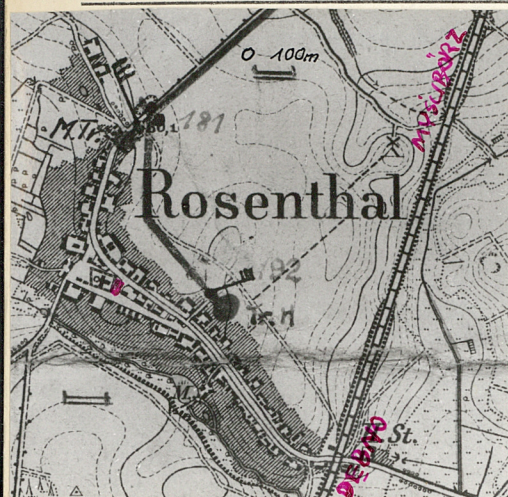

9. Użytkownik i jego adres

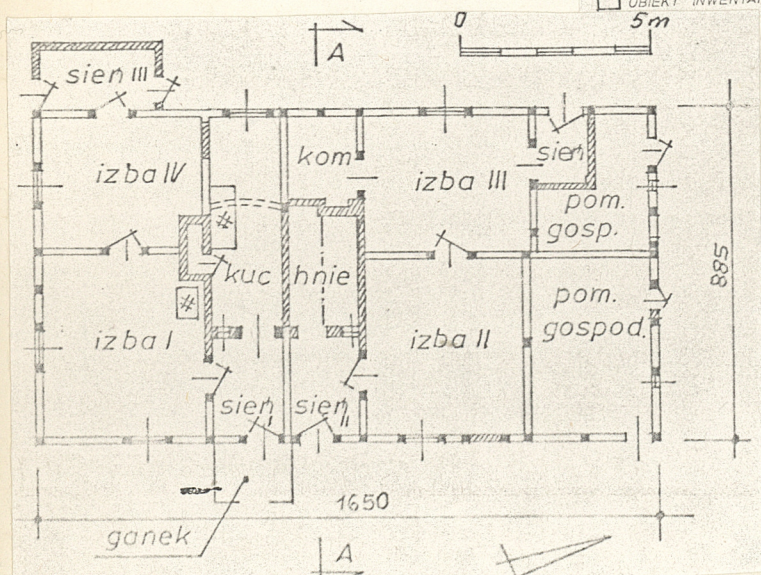
j.w.

10. Rejestr zabytków

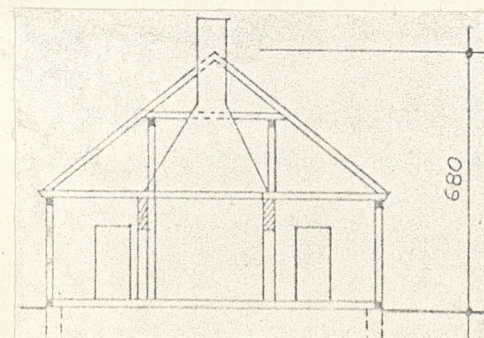
Nr ..... data .....

OZNACZENIA
1. CHAŁUPA
2. BUD. GOSPOD.-RUINA
3. SZOPA
4. ....
• DRZEWA
□ OBIEKT INWENTARYZOWANY

autor zdjęć **Jolanta Kurowska**
data wykonania **X 1977**
miejsce przechowywania negatywów
PKZ O/Szczecin

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Budowniczy nieznany. Wg informacji autochtonki [redacted] przed 1945 rokiem mieszkali tu ubo-
dzy staruszkowie-renciści. W 1948 roku zamiesz-
kał tu obecny właściciel młynarz [redacted]
urodzony w 1904 roku.

Inwentaryzowany obiekt jest szerokofrontową cha-
łupą dwurodzinną, przeznaczoną dla bezrolnej, na-
jemnie pracującej ludności wiejskiej. Niewyklus-
zione, że związana była z kościołem lub była
własnością gminy.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Zagroda nr 78 zbudowana jest na nawsiu, bezpo.rednio na południo-
wy wschód od kościoła. Pierwotnie chałupa pozbawiona była towarzy-
szących jej dzisiaj szop. Obecnie dwie drewniane szopy i na wpół
rozwalony murowany budynek gospodarczy o bardzo małych wymiarach
zasłaniają ścianę frontową chałupy. Właśnie z tej strony drewnia-
nym płotem wygrodzono bardzo małe wąskie podwórk.

Budynek na planie wydłużonego prostokąta, parterowy, przykryty
dachem dwuspadowym, niepodpiwniczony. Przyziemie podzielone było
pierwotnie na dwa mieszkania o lustrzonym układzie pomieszczeń
oraz część gospodarczą przy ścianie szczytowej północnej. Każde
z mieszkań składało się z sieni, znajdującej się w jej przedłuże-
niu czarnej kuchni, komórki za czarną kuchnią i dwóch izb o ukła-
dzie amfiladowym. Mieszkania przylegają do siebie pomieszczeniami
niemieszkalnymi. Część gospodarcza podzielona była na dwa pomie-
szczenia, każde z oddzielnym wejściem w ścianie szczytowej.
Do każdego mieszkania prowadziło tylko jedno wejście w ścianie
frontowej. Oba wejścia umieszczone były /i są/ obok siebie.
Obecnie jedno z nich osłonięte jest otwartym, ażurowym ganeczkiem.
Na przestrzeni lat we wnętrzu chałupy przeprowadzono szereg zmian,
związanych być może z użytkowaniem jej przez większą liczbę ro-
dzin /cztery ?/. Zmiany te nie wpłynęły jednak na pierwotny układ
wnętrz, który jest całkowicie czytelny. Zmiany te wyszczególniono
w rubryce 18.

Podmurówka kamienna zupełnie zagłębiona w ziemię. Ściany kuchni
i wtórne ścianki sieni tylnych są murowane z cegły wypalanej, po-
zostałe ściany zewnętrzne i wewnętrzne mają konstrukcję szkiele-
tową z wypełnieniem strychułowym. Ściany zewnętrzne południowa
i wschodnia są od zewnątrz otynkowane, tak że nie widać ich szkie-
letowej konstrukcji. Pozostałe dwie ściany zewnętrzne nie są otyn-
kowane od zewnątrz. Znaczne obniżenie poziomu komórki mieszkania
północnego pozwala przypuszczać, że pierwotnie znajdowały się pod
nimi jamy piwniczne. W jednej kuchni strop odcinkowy, a w drugiej
wysklepiony jednym łukiem. W pozostałych pomieszczeniach stropy
drewniano-gliniane bez podsufitki - w mieszkalnej części gładkie
w gospodarczej nagie. W sieniach posadzki ceramiczne /cegła lub
płytki/, w kuchni północnej posadzka z cegły, a w pozostałych po-
mieszczeniach podłogi z desek. Stolarka okienna nieoryginalna, o
4 i 6-półowych podziałach. Drzwi frontowe /w ścianie wschodniej/
najprawdopodobniej oryginalne, o ozdobnych klepkowych taflach
/klepki ułożone w romby/, nabijane ćwiekami, z nadświetlem. Podob-

ne drzwi w przybudowanej sieni w narożniku południowo-zachodnim. Pozostałe drzwi części mieszkalnej jednoskrzydłowe,
płycinowe, a części gospodarczej sponowe. Wejście na jednownętne poddasze przez właz w stropie w części gospodar-
czej i szczytce południowej po drabinie. Więzba dachowa krokwiowo-jętkowa z podwójnym stolcem. Dach kryty dachówką
zakładkową. Szczyty dachu mają wypełnienia strychułowe. Nad kuchnią mieszkania północnego szeroki komin piramidalny
wspierający się na stropie odcinkowym. Mieszkanie południowe ma komin skupowy idący od gruntu na styku kuchni i izb.
W kuchni południowej zachował się piec kuchenny ceramiczny. W izbie południowo-wschodniej przenośny piec kuchenny,
w pozostałych izbach piece kaflowe ogrzewcze. Budynek posiada instalację elektryczną oświetleniową.

14. Kubatura 693 m ³	15. Powierzchnia użytkowa Powierzchnia zabudowy 146 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne mieszkalne	17. Użytkowanie obecne mieszkalne częściowo nieużytkowane
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Najistotniejsze zmiany w stosunku do pierwotnego stanu: - dobudowanie ceglanej przybudówki-sieni w narożniku połudn.-zach. i przeprucie otworu drzwiowego między nią a izbą; - przeprucie otworu drzwiowego do pomieszczenia gosp. w ścianie zach. i wydzielenie z niego sionki prowadzącej do tylnej izby; - przeprucie, a następnie ponowne zamurowanie, drzwi między komórką a izbą połud.-zachodnią; - wyburzenie ścianki między kuchnią a komorą w mieszkaniu południowym.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Budynek zniszczony wiekiem i brakiem bieżącej konserwacji. Elementy szkieletów ścian w większości spróchniałe, wypełnienia wykrucone. Ściany w dużym procencie pozbawione tynków. Częściowy brak stolarki okiennej i drzwiowej. Strop nad częścią gospodarczą częściowo zarwany, a w nieużytkowanym mieszkaniu północnym mocno nadwyreżony. Stosunkowo najlepiej prezentuje się elewacja południowa, więźba dachowa i pokrycie dachu.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

**Inwentaryzacja skrócona budownictwa ludowego. Gmina
Dębno Lubuskie. PKZ 0/Szczecin 1977 /w posiadaniu WKZ
w Gorzowie Wielkopolskim/.**

22. Bibliografia

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Neg. nr 32695 - 32699 PKZ 0/Szczecin.

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

**mgr Tadeusz Kubiak
październik 1977
PKZ 0/Szczecin**

26. Sprawdził

CHAZURA - R O Ż A Ń S K O nr 78 - gm. Dębno Lubuskie, woj. gorzowskie

